

Павлодар облысы мемлекеттік сатып алу басқармасындағы сыбайлас жемісқорлық тәуекелдерін анықтау бойынша талдамалық анықтама

1. Нормативтік-құқықтық база

Павлодар облысының мемлекеттік сатып алу басқармасы (бұдан әрі – Басқарма)
өз қызметінде келесі нормативтік-құқықтық актілерді басшылыққа алады:

- Қазақстан Республикасының Конституциясы;
- Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі;
- Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі;
- Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы сәулет, қала
құрылысы және құрылыс қызметі туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының «Рұқсаттар және хабарламалар туралы»
Заңы;

- Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік қызмет туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының «Құқықтық актілер туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік аудит және қаржылық
бақылау туралы» Заңы;
- Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы жергілікті
мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңы;

- Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің «Мемлекеттік сатып алуды
жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы;
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің «Орталықтандырылған
мемлекеттік сатып алуды бірыңғай мемлекеттік сатып алуды
ұйымдастырушылары жүзеге асыратын тауарлардың, жұмыстардың,
көрсетілетін қызметтердің тізбегерін бекіту туралы» бұйрығы;
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің «Қамералдық бақылауды
жүргізу қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы;
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Мемлекеттік сатып алуды жүзеге
асыру кезінде ұлттық режимнен шығарып тастауды белгілеу қағидаларын бекіту
туралы» қаулысы.

2. СЖТТ жүргізі туралы бұйрық, жауаптылар

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау (СЖТТ) жүргізу үшін
басқарма басшысы Қ.А. Момыновпен 2026 жылғы 18 мамырда № 1-04/260-нқ
бұйрық шығарылды.

СЖТТ жүргізуіне жауаптылар анықталты:

Жұмыс тобының басшысы:

Текежанова Ж.М. - Тауарлар және көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып
алу бөлімінің бас маманы.

Жұмыс тобының мүшелері:

Г.К. Сақенова - Тауарлар және көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік
сатып алу бөлімінің басшысы

О.Ж. Бектұров - Жұмыстарды мемлекеттік сатып алу бөлімінің басшысы

Қ.Е. Мұсабаева - Мониторинг, есептілік және құқықтық жұмыс бөлімінің
басшысы

3. Есептік кезең

Алдыңғы СЖТТ 2025 ж. Мамырда өткізілді.

Ағымдағы СЖТТ 2025 ж. мамыр-2026 ж. мамыр кезеңінде өткізіледі.

СЖТТ барысында келесі міндеттер бойынша талқылау өткізілді:

1) *Қызмет барысында қолданылатын құқықтық актілерде сыбайлас
жемісқорлық тәуекелдерін анықтау*

Талдау барысында сыбайлас жемқорлыққа қарсы тобымен келесі
анықталды:

Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік қызмет туралы» № 106
Заңының (бұдан әрі-Зан) 25-бабы, 3- тармағына сәйкес «Тансырғас берушінің,
ұйымдастырушының, бірыңғай ұйымдастырушының шағымды қарар
нәтижелері бойынша қарбалдаған шешіміне Қазақстан Республикасының
заңнамасына сәйкес сотқа шағым жасауы мүмкін.

Бұл ретте тансырғас берушінің, ұйымдастырушының, бірыңғай
ұйымдастырушының шешіміне әкімшілік сот ісін жүргізу шенберінде шағым
жасау мемлекеттік сатып алу рәсімдерін тоқтата тұрмайды.

Заңның 6-бабына сәйкес, «Мемлекеттік сатып алу процесі мыналарды
қамтиды:

- 1) мемлекеттік сатып алуды жоспарлау;
- 2) өнім берушіні таңдау және онымен шарт жасасу;
- 3) **шартты орындау.**

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 29 маусымдағы
№ 350-VІ Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінің (бұдан әрі-ӘРПК) 96- бабына
сәйкес, *Шағым беру мыналарды:*

- 1) азаматтар мен заңды тұлғалардың құқықтарын, қозғалыс немесе
мемлекеттік мүдделерді қорғау қажеттілігін;

2) тіпті шешім қабылдағанға дейін қаржы нарығы мен қаржы
ұйымдарын реттеу, бақылау және қарбалдауу жөніндегі уәкілетті орган немесе
Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі өз қызметі шегінде қабылдаған
тіпті тізілділерден алып тастау және цифрлық акционер саласындағы және
қаржы нарығындағы қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиялардың және
(немесе) оларға қосымшалардың қолданысын тоқтата тұру және (немесе)
олардан айыру жөніндегі әкімшілік актіні, оның жазбаша нұсқаларын,
қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қарбалдауу
жөніндегі уәкілетті орган немесе Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі
өз қызметі шегінде қабылдаған шектеуі ықпал ету шараларын және
қарбалдауу ден қою (қарбалдауу ден қолдону ұсынымдық шараларын басқа)
шараларын қолдану жөніндегі, банкке, Қазақстан Республикасының
бейрезидент банкінің филиалына күшейтілген қарбалдауу, қаржылық
орнықтылықты қалпына келтіру режимдерін қолдану туралы, банкке реттеу
режимін және реттеу құралдарын қолдану туралы әкімшілік актіні, сондай-ақ

бюджет қаражатын нысаналы және негізді пайдаланбаудың анықталған фактілеріне байланысты мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау органдарының әкімшілік актілерін;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген өзге де жағдайларды қоспағанда, әкімшілік актінің, әкімшілік әрекеттің орындалуын тоқтата тұрады.

Мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушылар, біріншай ұйымдастырушылар және мемлекеттік сатып алудың тапсырыс берушілері өз қызметінде, ең алдымен, мемлекеттік сатып алу саласындағы заңнаманы басшылыққа алатынын ескерсек, онда онда шарым берілгеніне қарамастан шартты орындауға рұқсат беретін императивтік норма тікелей көзделген. Ал Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінде (ӘРПК) тыйым салатын норманың болуы заңнамадағы қайшылықтардың бар екенін көрсетеді.

Аталған заңнамалық қайшылықтардың бүтінде кәсіпкерлік субъектілері қатысатын сот дауларының нысанасына айналғанын атап өткен жөн. Атап айтқанда, Түркістан облысының Мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотының 2025 жылғы 14 мамырдағы № 5194-25-00-4/306 ісі бойынша «Gold-ART» ЖШС-нің талап қоюы қанағаттандырылды. Аталған іс бойынша конкурстық етімде анық емес мәліметтер ұсынған «USM Holding» ЖШС-не қатысты, жоғарыда көрсетілген мән-жайларға байланысты Тапсырыс беруші шартын орындауын тоқтатаптан.

Аталған мән-жайлар субъективті көзқарас таныту тәуекелінің бар екендігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің туындауына әкелуі мүмкін.

Атап айтқанда, мемлекеттік органдардың осы мәселе бойынша біріншай әрі нақты ұстанымы қалыптаспағанын, сондай-ақ заңнамада белгілі бір «олқылықтың» бар екенін ескере отырып, конкурс қорытындыларына шатым жасаған кезде шарттарды орындау барысында сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындайды.

Ұсынымдар:

Жоғарыда көрсетілген мәселе бойынша заңнамаға тиісті түзетулер енгізу арқылы біріншай құқықтық ұстанымды қалыптастыру жөнінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігіне ұсыныстар енгізілсін.

Орындау мерзімі: 2026 жылғы 1 тамызға дейін.

2. Ішкі құжаттарда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Басқарманың ішкі құжаттарындағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізілді. Есепті кезеңде Басқарманың негізгі қызметі бойынша 571 бұйрық шығарылды. Талдау нәтижесінде заң бұзушылықтар анықталған жоқ.

3: *Персоналды басқаруға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім ішкі құжаттарды анықтау*

2026 жылы Басқарманың штат саны 15 бірлікті құрады.

2026 жылғы мамырдағы жағдай бойынша штат саны – 15 адам, нақты саны – 10 адам, бос орындар – 5 бірлік. Оның ішінде мониторинг, есептік және құқықтық жұмыс бөлімінің бас маманының 3 бірлігі және жұмыстарды мемлекеттік сатып алу бөлімінің бас маманының 2 бірлігі бос.

Басқарманың құрылымында 3 бөлім бар: жұмыстарды мемлекеттік сатып алу бөлімі – 4 бірлік; тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу бөлімі – 4 бірлік; мониторинг, есептік және құқықтық жұмыс бөлімі – 5 бірлік.

2021 жылғы қараша айынан бастап мемлекеттік қызметке қабылдау және жұмыстан босату бойынша барлық конкурстық рәсімдер, тәртіптік жазаларды қолдану және алып тастау және өзге де қадрлық рәсімдер облыс әкімі аппаратының біріншай персоналды басқару қызметі арқылы жүзеге асырылады, бұл өз кезегінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмайды.

4: *Мүдделер қақтығысын реттеуге байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау*

Басқарманың жұмыс тобы ішкі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізіп, мүдделер қақтығысының, жұмысқа қабылданған қызметкерлердің Басқарма басшысымен үлестестігі (аффилировану), кадрлардың ауысу себептері, қызметкерлердің жұмыстан босатылуы, жақын туыстардың, ері-зайыптылардың және жекежаттардың бірігесіп қызмет атқаруы, сондай-ақ қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен тыйымдардың болуына талдау жасады.

Талдау нәтижесінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен нормалар анықталған жоқ.

5. Мемлекеттік қызметшілер көрсетуге байланысты сыбайлас

жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Ережеге сәйкес Басқарма мемлекеттік қызметтер көрсетпейді.

6: *Рұқсат беру функцияларын іске асыруға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау*

Ережеге сәйкес Басқарма рұқсат беру функцияларын іске асыруға байланысты қызметтер көрсетпейді.

7: Бақылар-тексеру функцияларын іске асыруға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Мемлекеттік органның қызметін реттейтін «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Басқарма бақылау және қадағалау функцияларымен қамтамасыз етілмеген.

8: Бюджеттік және қаржылық қаражатты игеру және бөлуге байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Басқарма бюджеттік қаражат 001 – «Жерілікті деңгейде мемлекеттік сатып алу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер» бағдарламасы бойынша бөлінеді.

Талдау нәтижесінде бұзушылықтар анықталған жоқ.

9: Жеке және заңды тұлғалармен шарттар жасасуға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

2025 жылғы мамыр мен 2026 жылғы мамыр аралығында Басқармада барлығы 32 шарт жасалды.

Талдау нәтижесінде бұзушылықтар анықталған жоқ.

10: Ақпараттық жүйелерді әзірлеу және пайдалану саласындағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Ережеге сәйкес ақпараттық жүйелерді әзірлеу Басқарманың функцияларына кірмейді.

11: Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметтен туындайтын өзге де мәселелерді іске асыруға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Басқарма ұйымдастырушылық-басқарушылық қызмет бөлігінде өз құзыреті шегінде:

- мемлекеттік кадр саясатын іске асырады;
 - Басқарма қызметінде занның сақталуын қамтамасыз етеді;
 - атқарушылық және еңбек тәртібінің сақталуына бақылау жүргізеді;
 - мемлекеттік тілді Басқарманың іс жүргізу жүйесіне енгізу арқылы оның қолданылуын дамытады;
 - Басқарманың құжат айналымын ұйымдастырады;
 - ақпараттық ресурстарды басқару жүйесін қамтамасыз етеді.
- Басқармада жақын туыстардың тікелей бағыныстылықта бірігісіп қызмет атқаруына жол бермеу бойынша қатан бақылау жүзеге асырылады.

Мемлекеттік қызметке кіретін тұлғалар өздерінің мәртебесі мен соған негізделген беделін қызметтік емес жеке мақсаттарда пайдалануға әкелуі мүмкін әрекеттеріне жол бермеу мақсатында заңда белгіленген шектеулерді қабылдайды. Есепті кезеңде бұқаралық ақпарат құралдарында Басқарма қызметкерлеріне қатысты, оның ішінде сыбайлас жемқорлық көріністері туралы теріс сипаттағы жарияланымдар болған жоқ.

Сыбайлас жемқорлық мәселелері бойынша халықпен жедел кері байланыс орнату мақсатында Басқарманың ресми интернет-ресурсында <https://www.gov.kz/memleket/entities/rav/odan-satyr-aly/?lang=ru> «Онлайн-қабылдау» орналастырылған, ол интерактивті режимде жұмыс істейді.

Басқарманың сайтында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі ақпарат тұрақты түрде орналастырылып, осы мәселелерге арналған арнайы бөлім жүргізіледі.

Басқарманың ресми сайтында және ғимараттың фойесінде сенім телефоны көрсетілген.

Мемлекеттік қызметшілердің кірістері мен мүлкі туралы декларацияларды уақтылы тапсыруына бақылау жүзеге асырылады.

12: Қаржы-шаруашылық қызметке байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау

Басқарманың қаржы-шаруашылық қызметіне қатысты ішкі құжаттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарының сақталуын анықтау мақсатында талдау жүргізу барысында өткізілген мемлекеттік сатып алулардың материалдары қаралды.

Талданған кезеңде Басқарма 32 мемлекеттік сатып алуды өткізді, оның ішінде:

- 2 – ашық конкурс;
- 24 – электрондық дүкен арқылы;
- 4 – өтпей қалған сатып алулар бойынша бір көзден сатып алу тәсілімен;
- 2 – баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен.

Мемлекеттік сатып алу рәсімдері Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырылды.

Өкілетті органдар тарапынан өткізілген мемлекеттік сатып алулар бойынша ескертулер болған жоқ.

Талдау қорытындысы бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдардың тізбесін айқындау

Талдау нәтижесінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ең бейім лауазымдар мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырумен және өткізумен тікелей

байланысты лауазымдар, яғни тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу жөніндегі мамандар екені анықталды.

Сонымен қатар барлық мемлекеттік сатып алулар Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік сатып алу веб-порталы арқылы өткізіледі. Конкурстық комиссияның барлық акпараты мен іс-әрекеттері ашық қолжетімділікте орналастырылады, бұл сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайтады.

Басқарма құрылған күннен бастап бүгінгі күнге дейін сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының фактілері тіркелмегенін атап өткен жөн.

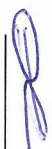
Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі

талдау жүргізуіне жауапкер

тауарлар және көрсетілетін

қызметтерді мемлекеттік сатып алу

бөлімінің бас маманы

Текежанова Ж.М.

Жұмыс тобының мүшелері:

Тауарлар және көрсетілетін қызметтерді
мемлекеттік сатып алу
бөлімінің басшысы

Сакенова Т.К.

Жұмыстарды мемлекеттік сатып алу
бөлімінің басшысы

Бектуров О.Ж.

Мониторинг, есептік және құқық заң
жұмыс бөлімінің басшысы

Мусабаева К.Е.

Ішкі талдау нәтижелерімен таныстым:
«Павлодар облысының мемлекеттік
сатып алу басқармасы» ММ басшысы

К. Момынов